

ב"ה, ערב שבת קודש פרשת וישב תשס"ג לפ"ק
 ישאו הרים חיים ברכה ושלוש למע"כ יד"ע איש חי ורב פעלים לתורה ולחיזוק דת קודש לאות ולמופת בדור
 שפל ונבזה כזה, ה"ה הגר"ח צ' קובלסקי שליט"א.
 ביום אתמול בא לידי אחד מגליוניכם הנקרא "מאורות הדף היומי", גליון מספר 184 על מסכת סנהדרין.
 והנה שמחתי מאוד בעיוני בגליון וראיתי שהנכם מביאים על הדף היומי ענינים נפלאים מאוד, וחשבתי
 לכתוב לכם דבר יקר ונפלא מאוד שיכול לעורר הרבה מלומדי הדף היומי.

בלומדי מסכת סנהדרין במסגרת הדף היומי, כשהגעתי לדף ל"ז, במאמר חז"ל **כל המקיים נפש אחת
 מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא**. וב"ה שהנני תלמיד של הגאון הרב שך זצ"ל
 והנני לומד בעיון רב, ובעת לימוד גמרא הנני מתעמק מאוד ורוצה אני להשיג בעצמי את פירוש רש"י ז"ל
 שהנני נכדו. וכשאני גומר להבין אני מעיין בפירוש רש"י ז"ל.

והנה כאשר הגעתי למאמר הנ"ל **"כאילו קיים עולם מלא"**, התבוננתי בדבר ועשיתי חשבון כמה נפשות
 יכולים לצאת מבן אדם אחד כדי להגיע לעולם מלא. חשבתי כך שהעולם יכול להתקיים רק ששת אלפים שנה
 ומהיום יש לערך מאתיים וארבעים שנים עד לסוף העולם, ועשיתי חשבון שאם יש לאדם אחד חמשה ילדים
 ולכל אחד מהם יש חמשה ילדים, יוצא שבמאתיים וארבעים שנה יצאו מאדם אחד שבע מאות אלף (700,000)
 נפשות, וזה נקרא עולם מלא ממש. ושמחתי מאוד בחידוש זה וחשבתי שצריך אני להציל להשתדל להציל
 נפשות ישראל מעולם התוהו. וחשבתי לעצמי, אי, אי, אלמלא היה הרבי שלי חי עדיין בעולם הזה, הייתי
 הולך אליו תיכף לגלות לו המסתרים במאמר הזה.

השגחה פרטית - והמופת הגדול

כשגמרתי את הלימוד ניגשתי לארון הספרים והוצאתי משם ספר אחד שקיבלתי במתנה, ופתחתי את הספר,
 ומצאתי את שאהבה "נפשי", סיפור נפלא על מאמר חז"ל הזה. ואחר כך למדתי עוד הפעם את המשנה הנ"ל
 ומצאתי בפירוש רש"י ז"ל, **לפיכך נברא אדם יחידי... להראותך שמאדם אחד (אדם הראשון) נברא
 מלואו של עולם**, עד כאן לשון קדשו.

כשסיפרתי לחבירי שהוא למדן גדול, את הסיפור הנ"ל, העיר לי שחשבונני הוא טעות גדול, ואמר לי, לקחת
 עושה-חשבון (הנקרא קאלקולעיטא"ר בלע"ז) ולספור י"ב פעמים כפול חמש, ויצא מזה לערך חמשים מיליון
 נפשות, לכן אשרי חלקכם שהנכם מעוררים בני אדם ללימוד הדף היומי.
 והנני מעתיק עבורכם ומתרגם עבורכם את הסיפור הנס מספר הנ"ל שנדפס בלשון אידיש, כדי
 שתוכלו להדפיסו במאורות הדף היומי.
 ויה"ר שיהא ה' בסעדכם להוסיף תורה ולהאדירה מתוך שלום וכל טוב סלה.

הק' יצחק ווייס

המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא

האדמו"ר הראשון לבית שטיינעשט, הרה"ק רבי נחום זצ"ל, בנו של הרה"ק מרוזין זצ"ל, נכנס פעם לבית
 מדרשו (שהל' נקרא "קלויז") ופגש בשני חסידים שמדברים אודות מאמר חז"ל **"כל המקיים נפש אחת
 מישראל, כאילו קיים עולם מלא"** (משנה סנהדרין ל"ז ע"א) **(דהרי רואים שמאדם אחד -
 אדם הראשון - יצא עולם מלא אנשים)**. נענה ר' נחום זצ"ל ואמר: **"אבל לא ברצוה"** (אבער
 נישט מיט קיין בייטשל). תמהו החסידים לכוונת הרבי, וענה:

הא לכם סיפור: אחד מחסידיו של הרבי ר' משה לייב מסאסוב זצ"ל היה לו בית מזיגה בכפר. פעם אחת חלה
 אחד מבניו ולא מצאו הרופאים תרופה למחלתו. קם ונסע לבית רבו בסאסוב. הרבי התאנח מאד ואיחל לו
 ברכת רפואה שלימה.

בהיותו מאמין גדול בברכת רבו, נסע החסיד לביתו שמח וטוב לב. כאשר חזר לביתו לפנות ערב, ראה שמצבו
 של בנו התדרדר מאוד ל"ע. אך התחזק באמונתו בברכת רבו שיקוים בשלימות, ושיבריא בנו. גם את אשתו

היה מחזק בדברי אמונה והאיץ בה שתשכב במטתה לנוח, והוא ידאג כבר לשלום הילד, ויתן לו כל התרופות שרשם הרופא לרפואת הילד.

אך כאשר ישב סמוך למטת הילד ראה שמרגע לרגע הורע מצבו רח"ל. מה עשה? הניח את התרופות בצד ולא נתן עוד להילד, אלא כל חצי שעה השקה לו כף מים נקיים, כדי להחזיקו בחיים. כדי להסיח דעתו מעגמ"נ, עסק בלימוד גמרא.

כחצות הלילה שמע דפיקות בדלת, והנה עומד נכרי שרוצה לקנות יין שרף. מרוב מרירות נפשו לא רצה החסיד לפתוח את הדלת, אבל הנכרי לא הרפה ודפק עוד יותר. מרוב פחד שמא תתעורר אשתו מחמת הדפיקות ותראה מצבו הנורא של בנם, לקח יי"ש והוציאו לחוץ וצעק על הנכרי, מדוע בא בשעה מאוחרת כל כך לקנות יי"ש, בפרט בעת אשר אין מוחו עמו מחמת חולשת בריאותו של בנו. אך הנכרי שאלו: "מדוע פניך זועפים כל כך, ומה קרה לבנך?".

סיפר לו החסיד את כל אשר קרהו, כדי שיעזוב אותו לנפשו וילך משם. אבל הנכרי, שהיה רוכב על סוס, הוציא מכיסו בקבוק קטן, נתנו ליד החסיד ואמר: "הא לך בקבוק זה, ותראה שמכף הראשון ייטיב לבנך, מכף השני שיטעום מבקבוק זה יצא מחולשתו, וכאשר ישתה כף השלישי יבריא לגמרי כאחד האדם" - ורכב לדרכו.

כאשר חזר החסיד לחדר אשר בו היה מונח בנו, התבונן בפני בנו ונדמה היה לו שהוא נמצא כבר ברגעים האחרונים לחייו רח"ל. כיון שכן, חשב שבין כך ובין כך אין לו מה להפסיד, ועל כן נתן לבנו לטעום מן הבקבוק שנתן לו הנכרי, ולגודל תמהונו נרדם הילד. חיכה האב חצי שעה, ואחר כך עורר את בנו והשקה לו עוד כף מהבקבוק שקיבל מהנכרי. לאחר חצי שעה, כאשר ראה שהילד ישן במנוחה, עורר את אשתו וסיפר לה את הבשורה הטובה שמצבו של הילד הוטב ע"י שנתן לו מהבקבוק שקיבל מהנכרי. שניהם האמינו שקרה כאן מופת (בזכות ברכתו של הרבי ר' משה לייב זצ"ל), והתבוננו בבנם איך שישן במנוחה, כילד בריא. אחר כך נתנו לו את הכף השלישי, והוטב לו לגמרי. למחרתו ירד הילד ממטתו כמו בריא אולם.

מרוב שמחה אפתה אשת החסיד שני עוגות ושלחה את בעלה שיקח בקבוקים גדולים מלאים יין שרף, עם העוגות ויסע להרבי על שבת קודש ויתן לו את זה במתנה. כאשר הגיע לבית הרבי ר' משה לייב, שאל הרבי בתמהון: "**מדוע מגיע לי מתנה יפה זו?**". סיפר לו החסיד את כל אשר קרהו, איך שהוטב לבנו בכח ברכת הרבי, ואמר, שהוא ואשתו מאמינים שהרוכב הנכרי לא היה כי אם שליחו של הרבי, ויתכן שהיה אליהו הנביא בכבודו ובעצמו. הרבי לא הגיב על זה כלום, אלא הלך להתפלל קבלת שבת.

מנהגו של הרבי ר' משה לייב זצ"ל היה לשבת עם חסידיו בליל שבת קודש ולהגיד בפניהם דברי תורה וחסידות ולרקוד עימם בריקודים של שמחת מצווה לכבוד שבת. אבל בליל שבת קודש הוא ישב לבדו בחדרו, וכן היה במשך כל יום השבת. אף אחד מתלמידיו לא הרהיב בנפשו עוז לשאול את פי רבו פשר דבר, מדוע יושב לבדו בהתבודדות.

בעת סעודה שלישית בתוך קהל עדתו, נענה הרבי ר' משה לייב ואמר בקול: אף אחד מכם לא שאל אותי במשך השבת לפשר השינוי בהתנהגותי מבכל שבת, לכן אגיד לכם בעצמי. כל זה מחמת החסיד בעל הבית מזיגה (קרעטשמער).

בשבוע שעברה היה אצלי אודות רפואה לבנו, אבל בתוך הפתקה ראיתי שאין ביכולתי לעזור לו. אבל מרוב אהבתי לכל ישראל, לא יכולתי לשבור את רוחו בשתיקה שלא לענות לו, ועל כן הוכרחתי לברכו שבנו יזכה לרפואה שלימה.

- אבל בעל הבית מזיגה (הקרעטשמער) - המשיך הרבי והראה בידו הקדושה על החסיד - בגודל אמונתו המשיך את המופת הגדול ("אמונה" מלשון המשכה, כמו שכתוב ויהי אומן את הדסה). כאשר הביא אלי ביום ששי את המתנה וסיפר לו את כל אשר קרהו, שאלתי במרומים מי היה הרוכב שהביא רפואה לבן בעל הבית מזיגה הנ"ל, ובמשך השבת עשיתי מה שעשיתי לפי מה שקיבלתי מרבותי נשמתם עדן, כדי להתוודע מי היה הרוכב שהביא הרפואה, וברגע זו שעברה עלינו נתגלה לי סוד הדבר.

פעם היה איש שהיה לו רצועה (בייטש) בידו (היינו בעל עגלה). היה מתנהג כפי שראוי לאדם כמותו... פעם אחת בלילה נסע לביתו בעגלה ריקה, ושמע קול בוכים. נסע אחר הקול ופגש ביהודי ארחי פרחי שמונח בתוך ערימת שלג ותרמילו סמוך אליו, וחיותו כמעט שיצאה ממנו מעוצם הקור ששרר אז ביער. לקח אותו העגלון והעלהו על עגלתו וכיסה אותו במעיל חם (פעלץ). אחר כך הוליכו לבית מזיגה הקרובה לשם וציוה לחמם את היהודי המקורר במים חמים, עד שתשוב אליו רוחו. ולא עוד, אלא שהעגלון השאיר כסף לבעל הבית מזיגה עבור הטירחא, וגם אם יצטרך לרופא.

אחר כך נסע העגלון לביתו, כי הזמין נסיעה ליום המחרת להוביל אנשים וסחורה. אך כיון שאמרו חז"ל (אבות פרק ד', משנה ב') מצווה גוררת מצווה, על כן, כיון שזכה העגלון ברוב רחמנותו להציל נפש מישראל, משך אותו עוד ועוד למדת הרחמנות. על כן לא עורר את אשתו משינתה, אלא אכל חתיכת לחם קרה והלך לישון.

בשמים נעשה רעש גדול, הלא אמרו חז"ל "כל המקיים נפש אחת מישראל, כאילו קיים עולם מלא", ואם כן הרי העגלון קנה עולמו בשעה אחת, ואם יתעורר משינתו ויחיה עוד בעולם הזה, עלול לחטוא חס ושלים ולקלקל מה שתיקן, על כן יצא פסק דין מבית דין של מעלה שהעגלון לא יתעורר משינתו אלא יסתלק מן העולם, כדי שיבוא לעולם שכולו טוב כשהוא נקי מן החטא. כאשר עלתה נשמתו למרומים נפתחו לפניה שערי גן עדן.

אמרו חז"ל (ברכות י"ז ע"א) "העולם הבא וכו' וצדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם, ונהנים מזיו השכינה". ויש לדקדק באומרים "ועטרותיהם", ותירצו בספרים, על פי דברי המשנה (אבות פרק ד', משנה כ"א-כ"ב) "העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוודור כדי שתיכנס לטרקלין". והכוונה, שאם איש יהודי עוסק בתורה בעולם הזה, נותנים לו לעולם שכולו טוב את הספר שלמד בו בעולם הזה, ובאותו ספר עוסק גם שם. אם היה אומר תהלים, מעמדות, שערי ציון, נותנים לו את כל אלה. אם קיים מצוות ומעשים טובים, נותנים לו בעולם הבא את ההזדמנות לקיים את המצוות עוד הפעם, כמו שעשה בחיים חיותו בעולם הזה, ומכל זה יש להנשמה נחת וקורת רוח בעולם הבא. וזהו הכוונה במאמרם "ועטרותיהם בראשיהם", היינו מה שקיים בחיים חיותו מצוות ומעשים טובים, הוא עטרה לראשו לעולם הבא.

אך מה יעשה בן אדם כמו העגלון שלנו, אשר זכה לעולם הבא על ידי הרצועה שבידו? על כן נתנו לו גם בעולם הבא רצועה כזו, והוא עובר בגן עדן מחדר לחדר, ועושה ברצועתו כמו בעל עגלה, ומזה יש לו הנאה וקורת רוח. ונעשה מזה צחוק גדול בשמים, כי הלזה יכונה "עולם הבא"? אבל העגלון חשב שכולם שבעי רצון ממנו, ועל כן צוחקים...

לימיו זכה אביו של העגלון - אשר נפטר לעולמו זמן מרובה קודם לכן - לצאת מן הגיהנום וליכנס לשערי גן עדן, ושם פגש את בנו העגלון שמטייל בגן עדן ורצועתו בידו. לקחו לבית דין של מעלה כדי לפעול עבורו גן עדן טוב יותר. וכן הוה, בבית דין של מעלה פסקו שכיון שזכה לגן עדן בגלל שהחיה את נפש אחת מישראל, על כן יהא שכרו מכאן ואילך, שכאשר יצטרך יהודי להחיות את נפשו, יהא העגלון השליח לדבר. והוא היה השליח את בעל הבית מזיגה (שהזכיר את בנו אצל הרבי ר' משה לייב מסאסוב), והבקבוק שהביא אל הקרעטשמער היתה מגן עדן העליון. וכל זה המשיך החסיד בשלימות על ידי אמונת צדיקים שלו.

את הסיפור הזה סיפר הרבי ר' משה לייב מסאסוב זצ"ל בעת סעודה שלישית. וסיים הרבי משטיפינעשט את סיפורו, ואמר להחסידים: ולזה נתכוונתי כאשר אמרתי "אבל לא ברצועה" (און נישט מיט קיין בייטשל)...